

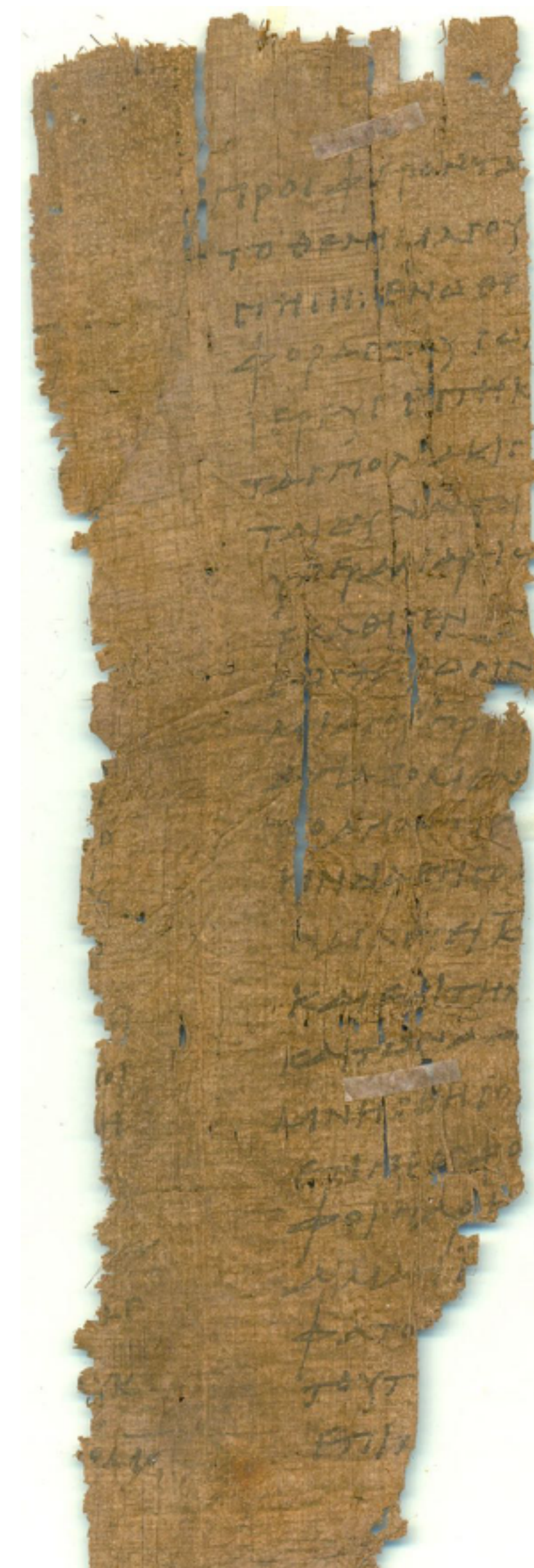
Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle (Hepr. 11–13)

A. Usko lupauksen viipymisestä huolimatta (11:1–12:3)

- Uskon olemus ja voima: luottamus toivoon, vakaumus näkymättömien mukaan, Jumalan sanan varassa (11:1–3)
- Uskon esikuvia vanhasta liitosta (11:4–38)
 - ”ilman uskoa on mahdoton olla otollinen” (11:6)
 - uskon kautta saamme paljon: Jumalaa miellyttävä jumalanpalvelus / uhripalvelus, vanhurskaus, ikuinen elämä (Raamatun lehdillä) (11:4), taivaaseen ottaminen (11:5), Jumalalle otollisuus / Jumalan mielyttäminen (11:6), pelastus pahasta (11:7, 31), maailman tuomitseminen, vanhurskauden periminen (11:7), kuuliaisuus (11:8), elämä muukalaisena lupauksen varassa (11:9), luottamus yksin Jumalaan (11:11, 22, 28–29), Jumalan lupauksen toteutumisen kokeminen (11:33), vanhurskas kuolema (11:13) ja elämä (11:33), taivaan isänmaan kansalaisuus (11:14), kuolleiden ylösnousemus (11:19, 35), siunaus ja rukous (11:21), pelottomuus (11:23, 27), rohkeus kantaa ristiä (11:25–26, 35–40), voitto vihollisista (11:30, 32–34), voima heikkoudesta (11:34)
 - knoppitieto: kahtia sahaaminen (11:37) viittaa juutal. perimätietoon Jesajasta Juudan kun. Manassen käsissä (+ juutalaisiin kapinallisten roomalaisten käsissä? + Simon Kiivailijaan, jonka ruumis sahattiin kappaleiksi n. 65 jKr.?)
- Usko katsoo eteenpäin, toivoo, ei vielä näe (Messiasta) (11:39–40)
- Suuri todistajien pilvi rohkaiskoon panemaan pois synnin ja juoksemaan eteenpäin Jeesukseen, uskon alkajaan ja täyttäjään, silmät luoden (12:1–3)
 - Jeesuksen kokema vaino rohkaisuna vainotuille ja vaivatuille kristityille

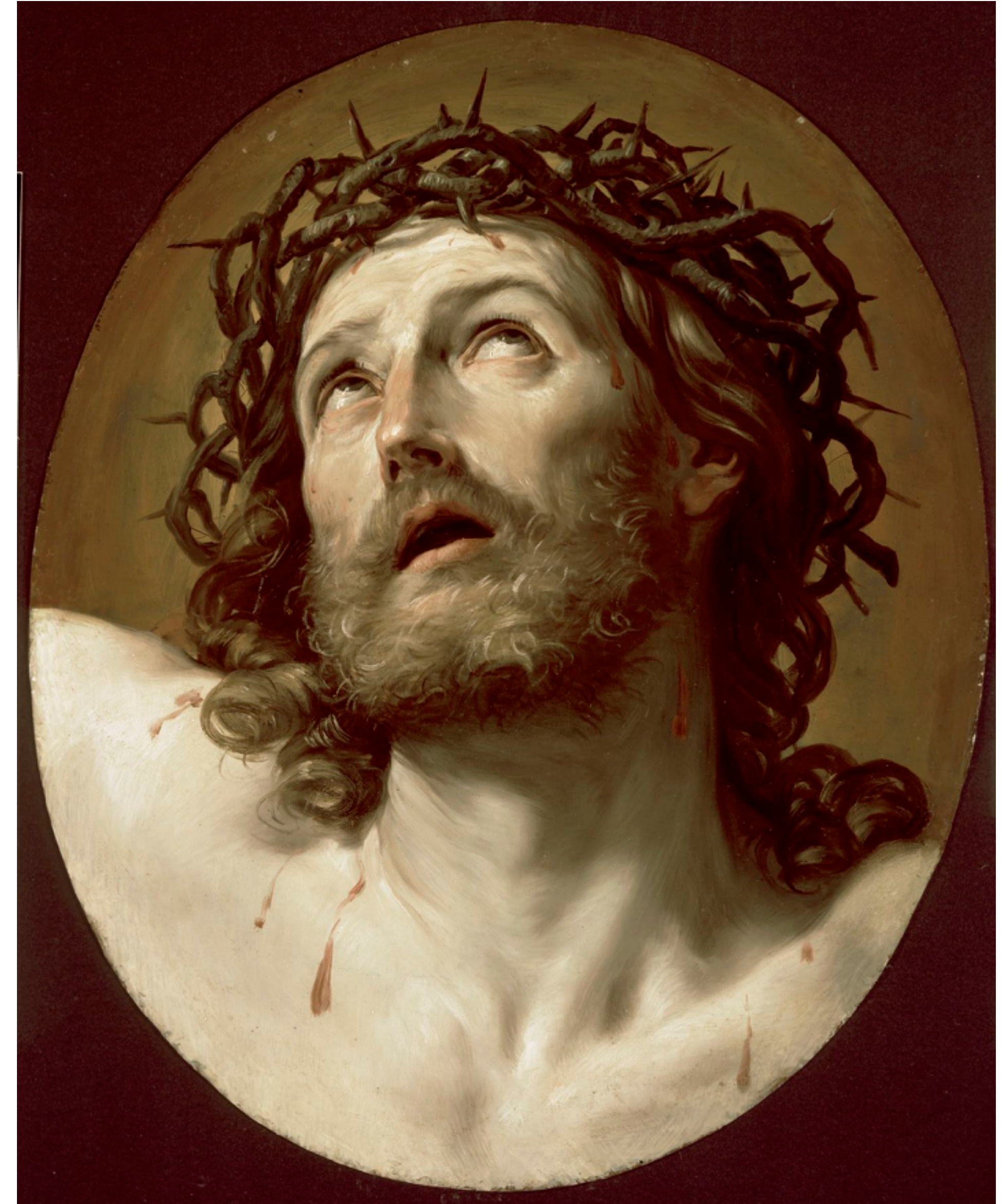
Hepr. 12–13

- III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11:1–13:19
 - A. Usko lupauksen viipymisestä huolimatta (11:1–12:3)
 - B. Kestävyys Jumalan kurituksen tähden (12:4–29)
 - C. Tottelevaisuus uhrikontekstissa (13:1–19)
- Siunaus 13:20–21
- Kirjeen loppu 13:22–25

ⲡ13 (Papyrus 13), n. 225–250 jKr.

**"Ajatelkaa häntä, joka syntisiltä on
saanut kärsiä sellaista vastustusta
itseänsä kohtaan, ettette väsyisi ja
menettäisi toivoanne." (Hepr. 12:4)**

III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11–13:19

B. Kestävyys Jumalan kurituksen tähden (12:4–29)

- Herran kasvattava kuritus (12:4–11)
- Kristuksen esimerkki pilkan kestämisessä rohkaisuna (12:4)
 - *vastusti* syntiä ja *taisteli* sitä vastaan verille asti; samoin vastustakaamme me!
- termit otettu nyrkkeilystä (vrt. harjoittaminen, 12:11)

”Ette vielä ole verille asti tehneet vastarintaa, taistellessanne syntiä vastaan.” (Hepr. 12:4)

III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11–13:19

B. Kestävyys Jumalan kurituksen tähden (12:4–29)

- Parakleetin = Pyhän Hengen kehotus (παράκλησις): Sananl. 3:11–12 (Hepr. 12:5–6)
 - kuritus / kasvatus (παιδεία) on Jumalan isällistä rakkautta lapsiaan kohtaan
 - VT:ssä isän tehtävä opettaa pojille kuuliaisuus Jumalaa kohtaan, jotta he perisivät siunauksen (esim. 2. Moos. 12:26; 13:14; 5. Moos 6:7)
 - ”äpärä” vain tässä kohtaa UT:ta; avioton lapsi jäi ilman isän kasvatusta ja siunausta (12:8)
 - iankaikkisuus perspektiivinä: hengellinen kypsyys, Jumalan pyhyiden saaminen (ἀγιότης, vain tässä UT:ssa; 12:10)
 - vanhurskauden rauhanhedelmä (καρπός ειρηνικός... δικαιοσύνης, 12:11)
 - vrt. ”Vanhurskauden hedelmä kylvetään rauhassa rauhan tekijöille.” (Jaak. 3:18)
 - ”Silloin vanhurskauden hedelmä on rauha, vanhurskauden vaikutus lepo ja turvallisuus iankaikkisesti.” (Jes. 32:17)
 - ”As athletes engaged in a contest, for whom discipline is the key to their training and perseverance, the members of the house church are challenged to respond appropriately to the abuse and hardships they were experiencing and to remain steadfast. Their sufferings were disciplinary in character and were assigned by God for their benefit. They hold the prospect of joy and rest following painful suffering” (William L. Lane, Hebrews 9–13, s. 426)

III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11–13:19

B. Kestävyys Jumalan kurituksen tähden (12:4–29)

- Vaellus vakaasti, rauhassa, pyhittyen (12:12–17)
 - 12:12–13 lainattu Jes. 35:3 + Sananl. 4:26: kehotus jatkaa kamppailulajia!
 - rauha kaikkien kanssa, pyhitys (ἁγιασμός, 12:14)
 - katkeruuden juuri -ajatus lainattu 5. Moos. 29:17–18 (12:15)
 - saastuminen on pyhityksen vastakohta – jumalanpalveluskieltä (12:15)
 - haureellisuus, epäpyhyys johtaa lapsen (esikoispojan) oikeuden menettämiseen (12:16)
 - Eesau ei saanut tilaa parannukseen (μετάνοια, 12:17), koska halveksui esikoispojan perintöä / lahjaa
 - katumus on mahdollista vain niin kauan kuin Jumalan armon ovet ovat auki (vrt. 6:4–8; 10:26–31)

Siinain vuori Mooseksen aikaan

"Sillä te ette ole käyneet sen vuoren tykö, jota voidaan käsin koskea ja joka tullessa palaa, ettekä synkeyden, ette pimeyden, ette myrskyn, ette pasunan kaiun ettekä äänen tykö, joka puhui niin, että ne, jotka sen kuulivat, pyysivät, ettei heille enää puhuttaisi; sillä he eivät voineet kestää tätä käskyä: 'Koskettakoon vuorta vaikka eläinkin, se kivitettäköön'; ja niin hirmuinen oli se näky, että Mooses sanoi: 'Minä olen peljästynyt ja vapisen'."

(Hepr. 12:18-21)

Maalaus: Jean-Léon Gérôme

Siinain vuoren juurella 2019

”..vaan te olette käyneet Siionin vuoren tykö” (Hepr. 12:22)

Siionin / Moorian vuori 2019 (vas. Golgatan ja oik. Kaikkeinpyhimmän paikat)

III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11–13:19

B. Kestävyys Jumalan kurituksen tähden (12:4–29)

- Uuden liiton suuren armon muistaminen (12:18–24)
 - Siinain peljättävä vuori = vanha liitto, Jumalan vihaa syntiä kohtaan ei tyydynytetty
 - Siionin vuori = uusi liitto, Jumalan viha tyydytetty ja syntiset vanhurskautettu ja täydellisiksi tehty Jeesuksen veressä
 - Jeesuksen veri on elävä, puhuu parempaa kuin Aabelin veri = siunausta, ei kirousta (12:24)
 - ”Mitä olet tehnyt? Kuule, veljesi veri huutaa minulle maasta. Ja nyt ole kirottu ja karkoitettu pois tältä vainiolta, joka avasi suunsa ottamaan veljesi veren sinun kädestäsi. Kun maata viljelet, ei se ole enää sinulle satoansa antava; kulkija ja pakolainen pitää sinun oleman maan päällä.” (1. Moos. 4:10–12)
- Jumalan palveleminen kiitollisesti pyhällä pelolla (12:25–29)
 - puhuja (12:25), joka puhuu ”nyt” (12:26) ”taivaasta” (12:25) = Jeesus (vrt. Mooses, jonka Israel torjui), sanan saarnan ml. tämän kirjeen kautta
 - profetia tulevasta maan ja taivaan järistyksestä: Hagg. 2:6–7 – uusi luominen (12:27)
 - järkkymätön valtakunta tulossa (Dan. 7:18) -> kiitollisuus -> Jumalan palveleminen kunnioituksella ja pelolla (12:28)
 - Jumala onkuluttava tuli synteihinsä jääville (12:29 vrt. 5. Moos. 4:24; 9:3)

III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11:1–13:19

C. Tottelevaisuus uhrikontekstissa (13:1–19)

- Kehotuksia kristilliseen elämäntapaan (13:1–6)
 - veljellinen rakkaus (φιλαδελφία, 13:1), rakkaus vieraita kohtaan (φιλοξενία, 13:2), vankien ja pahoinpideltyjen muistaminen vainon kontekstissa (13:3)
 - vrt. Matt. 25:31–46 (”minun oli nälkä... jano... minä olin outo... alaston”)
 - enkelien tiedostamaton kestittäminen (13:2b): vrt. 3 enkeliä Mamressa Aabrahamin ja Saaran vieraina (1. Moos. 18:1–21); 2 enkeliä Sodomassa Lootin vieraina (1. Moos. 19:1–3) -> vieraanvaraisuuden siunaus
 - vankien muistaminen = ruoan tuomista, Raamatun lukemista ja vartijoiden lahjomista ja yöpymistä vangin rinnalla (Lukianos) ”niin kuin olisitte itsekin heidän kanssaan vangittuina”
 - avioliitto kunniassa ja puhtaudessa; 6. käsky (13:4)
 - ahneus / himoitseminen vs. tyytyminen Jumalan apuun ja lupaukseen olla kanssamme (13:5–6; vrt. 5. Moos. 31:6, 8)

III. Uuden liiton velvoitteet Jumalan kansalle 11:1–13:19

C. Tottelevaisuus uhrikontekstissa (13:1–19)

- Kuuliaisuus sanan saarnaajille, uskolle ja Kristuksen opille (13:7–9)
 - ”Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti.” (13:8) – sanan ja opin muuttumattomuuden lähde
 - armo vs. ruuat (13:9)– synkretistis-agnostilaiset ruokarituaalit? Synkretistis-asketistiset kiellot syödä tiettyjä ruokia (Kol. 2:16; 1. Tim. 4:3)? Paras vaihtoehto: juutalaiset rituaaliset ateriat (pääsiäisateria, uhriateriat esim. 2. Moos. 12:8–9; 3. Moos. 19:5–6; 22:29–30).

”Meillä on alttari” (13:10)

josta papit eivät saaneet syödä

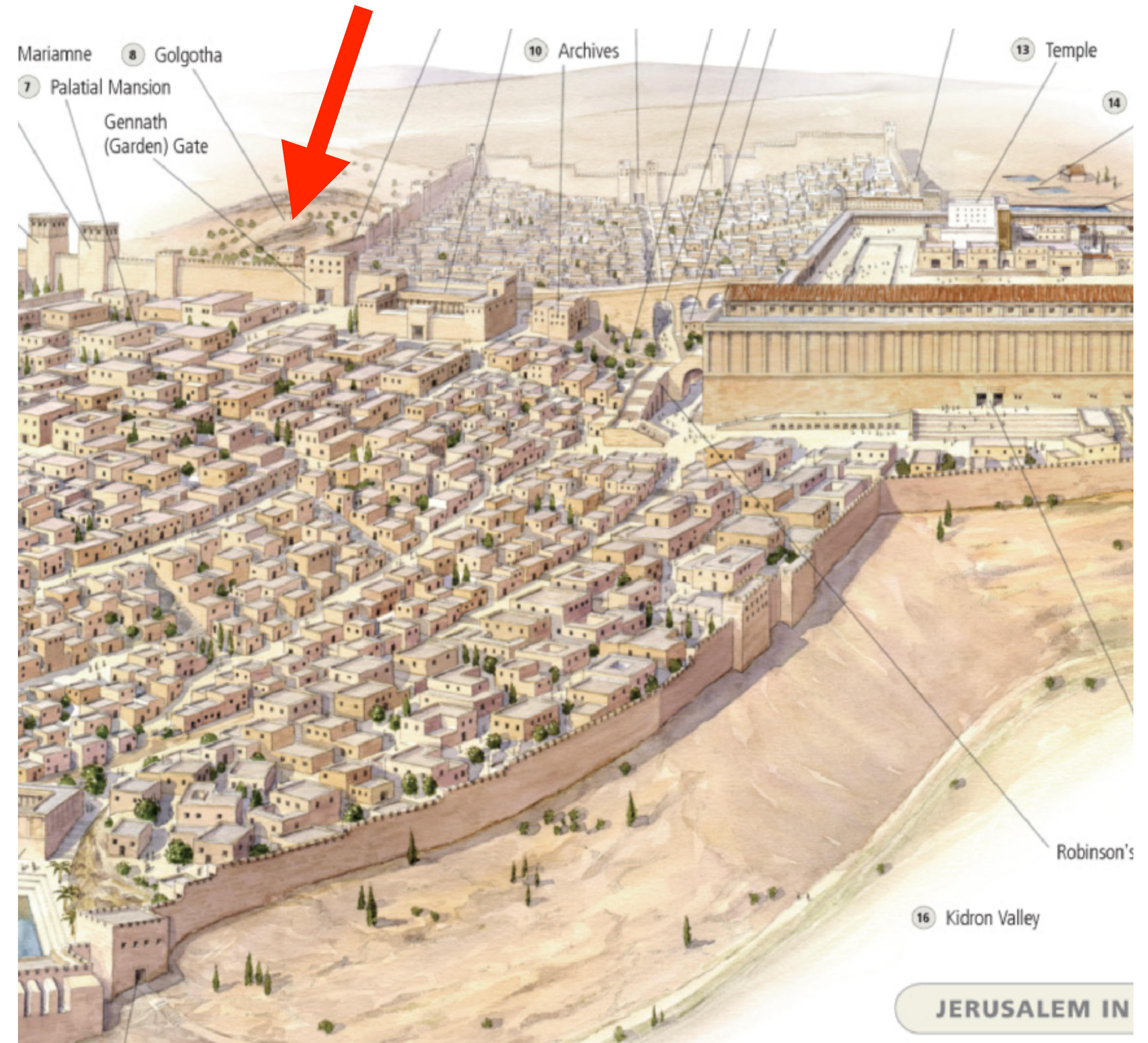
- papit eivät saaneet syödä suuren sovituspäivän uhreja, joiden verta on pirstotettu (3. Moos. 6:30)
- Jeesus = suuren sovituspäivän täyttymys
- Jerusalemin temppelin papistolla ja sen osallisuudessa ei ole osallisuutta Golgatan uhrialttarista
- viittaus ehtoolliseen? (Thurén)

”ulkopuolella leirin” (13:11–12)

Kristus, suuren sovituspäivän täyttymys

- suuren sovituspäivän uhrin piti viedä leirin ulkopuolelle, pyhäältä alueelta epäpyhään, poltettaviksi (3. Moos. 16:27–28)
- Golgata Jerusalemin muurien ulkopuolella 30 jKr. (myöhemmin muureja laajennettiin ulommas)
- pois temppelin epäjumalanpalveluksesta Golgatalle
 - vrt. Mooses pystytti ilmestysmajan leirin ulkopuolelle kultaisen vasikan tapauksen jälkeen! (2. Moos. 33:7–8)
- Kristus kantoi ristiä; me kannamme Hänen perässään pilkkaa / häpeää (13:10–17; vrt. Mark- 8:34; Matt. 10:38; 16:24; Luuk. 14:27)
- Jerusalem ei pysyväinen kaupunki; taivaan Jerusalem ja sen Ylipapin jumalanpalvelus jo käynnissä (Hepr. 13:14)
- kansan uhrina nyt kiitosuhri ja hyvät teot + yhteys (κοινωνία, 13:15–16)

Kehotus kuuliaisuuteen ja siunaus 13:17–21

- Kuuliaisuus paimenille ja esirukous Hepr. kirjoittajan puolesta (13:17–19)
 - kuvaus myös pastorin ja seurakuntalaisten suhteesta tänä päivänä (13:17)
 - jatkuva rukous (prees. imp.) Hepr. kirjoittajien puolesta (13:18)
 - syy: kirjoittajan paluu / palauttaminen Hepr. seurakunnan luo (13:19)
- Tiivistävä loppusiunaus (13:20–21)
 - Rauhan (ei riidan) Jumala
 - Kristuksen ylösnousemus
 - iankaikkinen liitto Kristuksen veressä
 - suuri lammasten Paimen
 - Herramme Jeesus
 - vahvistaa kristityt kaikkeen hyvään, tehdäkseen Hänen tahtonsa ja sen, mikä on Hänelle otollista

Loppu (13:22–25) – saarnan jälkikirjoitus?

- tyytykää tähän kehotuksen / rohkaisun sanaan (λόγος παρακλήσεως) = saarna (vrt. Ap. t. 13:15); kirjoitettu luettavaksi perillä ääneen
- Timoteuksen vapautuminen muutoin tuntemattomasta vankeudesta; yhteinen matka Hepr. seurakuntaan toiveissa
- ”Italiasta” (voi tarkoittaa myös Roomaa, kuten Ap. t.)
 - lähtöisin Italiasta (Ap. t. 18:2), nyt Italian ulkopuolella?
 - tällöin kirje kirjoitettu Rooman juutalaiskristityille?
 - asuvat Italiassa?
 - tällöin kirje kirjoitettu muualla asuville juutalaiskristityille
- Armo on Heprealaiskirjeen viimeinen ja tärkein asia (13:25)!